

Strategi for 2009-2012

Mission

Nota sikrer adgang til viden, samfundsdeltagelse og oplevelser for mennesker med læsevanskeligheder tilpasset deres behov.

Nota fungerer som nationalt viden- og kompetencecenter for biblioteker, offentlige institutioner og virksomheder.

Vision

Lige adgang til viden.

Opgaver og mål

Notas opgaver er følgende:

1. Stille materialer til rådighed for mennesker med læsevanskeligheder.
2. Sikre, at der er et stort og bredt udvalg af materialer for målgruppen.
3. Stille viden og kompetencer om målgruppen til rådighed for biblioteker, offentlige institutioner og virksomheder.

Nota – som indtil starten af 2009 hed Danmarks Blindebibliotek (DBB) – er i dag et specialiseret og digitalt bibliotek for de mennesker, der ikke kan læse konventionel tekst. Den teknologiske udvikling vil i fremtiden give Notas brugergrupper mange nye muligheder, hvis de rette tilbud fortsat kan stilles til rådighed gennem Nota.

Målet er, at Nota kan servicere op mod 30.000 brugere inden 2012. Nota har i dag knap 17.000 brugere bestående af primært synshandicappede og ordblinde. Sidstnævnte gruppe oplever stærkt stigende tilgang. Den potentielle brugergruppe af mennesker med læsehandicap er flere hundrede tusinde.

Det er ikke realistisk, at Nota alene kan levere den viden, støtte og produktportefølje, som hele den potentielle brugergruppe har behov for. Det gælder ikke mindst den erhvervsrettede indsats, hvor der er behov for en bred indsats i virksomheder, erhvervsskoler og AMU-systemet for at sikre opkvalificering og efteruddannelse af den meget store gruppe med læsevanskeligheder.

Det er derfor også et mål, at Nota styrker rollen som nationalt viden- og kompetencecenter, som kan formidle materiale og viden direkte til brugerne. Men Nota skal også levere viden og kompetence indenfor Notas opgavefelt til folkebiblioteker, andre offentlige myndigheder, organisationer og virksomheder, så de kan formidle og anvende tilgængelig information i deres daglige virke.

Nota vil i perioden 2009-2012 understøtte omstillingen til et nationalt viden- og kompetencecenter gennem 5 strategiske indsatsområder:

1. Brugeren i centrum
2. Et større og bredere sortiment
3. Fra hylde til hjem
4. Nationale og internationale partnerskaber
5. Ny teknologi og procesoptimering

Nærværende strategi koncentrerer sig omkring udvikling af Notas services og tilbud til brugerne. En forudsætning for at Nota kan realisere denne strategi er dog, at Nota sideløbende holder et stærkt fokus på virksomhedens kerneydelser. Det drejer sig om:

- Produktion og anskaffelse af materialer i tilgængelige formater
- Formidling og distribution af Notas samling af tilgængelige materialer
- Udvikling og drift af netbiblioteket E17

For en række af strategiens indsatsområder er det en yderligere forudsætning for realisering, at der tilvejebringes finansiering via tilskud, brugerbetaling eller andre indtægter.

1. Brugeren i centrum

Teknologi, kommunikationsformer og samfundsudvikling ændrer brugernes muligheder, behov og adfærd.

Målet er, at Nota løbende – med afsæt i viden om brugerne – kan justere, tilpasse, kommunikere og optimere Notas service, herunder afdække brugernes evne til at tilegne sig nye teknologier med henblik på bedre at kunne prioritere "produkt- og servicesortimentet".

Nota vil:

1. **Løbende gennemføre brugerundersøgelser**, som er tilpasset de relevante brugergrupper.
2. **Inddrage brugernes erfaringer og ønsker** ved alle relevante projekter, hvor brugernes oplevelser og vurderinger kan indgå i udviklingen af nye digitale services.
3. **Sikre at al kommunikation** - fra web til vejledninger - er tilgængelige og forståelige såvel verbalt, som visuelt og teknisk.

2. Et større og bredere sortiment

Nye brugeres behov for information og læseoplevelser øger behovet for materialedvidelse.

Målet er at sikre et større og bredere sortiment, som matcher de nye brugergrupperes sammensætning herunder særligt tilbud til børn og unge.

Nota vil:

1. **Øge antallet af danske titler** ved at styrke samarbejdet med forlagsbranchen. I samarbejdet kan indgå øget indkøb af forlagsproducerede titler og samarbejder om deling af produktionsomkostninger. For brugerne vil det have stor værdi, hvis der generelt kunne ske en øget samtidighed i udgivelsen af bøger i konventionel og tilgængelig form.

2. **Øge antallet af udenlandske titler** ved at styrke samarbejdet med relevante udenlandske institutioner. Digitaliseringen muliggør - teknisk set - en mere enkel udveksling af de enkelte landes samlinger, men en række ophavsretlige forhold sætter i praksis begrænsninger for dette. Der skal arbejdes internationalt for at løse problemerne med ophavsretten på de digitale materialer til gavn for alle borgere med læsevanskeligheder, hvilket indbefatter, at der arbejdes for internationale udvekslingsaftaler mellem de relevante institutioner.
3. **Udvide bibliotekstilbud til børn og unge**, idet denne nye - stærkt voksende - brugergruppe i dag kun har et begrænset titeludbud. Da behovet for materialeudvidelse er meget stort, skal en væsentlig del af materialet fremskaffes via indkøb af forlagsværker og partnerskaber med institutioner, der ligger inde med materiale. Der vil også være et forstærket behov for særligt produceret materiale, som kan bruges i læsetræningen for ordblinde. Endelig vil Nota afdække behovet og muligheder for andet materiale som f.eks. spil, multimedia og sociale netværkstjenester tilpasset målgruppens behov.
4. **Etablere den digitale avislæsesal.** I samarbejde med tre folkebiblioteker og med støtte fra Styrelsen for Bibliotek og Medier er en digital læsesal på E17 under etablering. Det er målet at gøre alle relevante udgivelser af aviser, tidsskrifter og magasiner tilgængelige via E17 inden 2012, uanset hvor de er produceret. Hermed sikres brugere med særlige læsebehov lige adgang til deltagelse i den samfundsdebat, der foregår i aviser, magasiner og tidsskrifter.
5. **Udvikle arbejdspladsrelevante materialer og teknologier.** Det er i stigende grad en uomgængelig forudsætning for deltagelse i arbejdslivet, at man er i stand til at læse tekster som eksempelvis vejledninger, sikkerhedsforskrifter, manualer og lignende. Mange med læsehandicap dør med dette i det daglige og får ingen hjælp. Målet er i et partnerskab med andre ministerier, organisationer, virksomheder m.fl. at samle viden om barrierer og behov for såvel materialer som nye teknologier, der kan hjælpe og omsætte dette i nye produkter og services.
6. **Tilvejebringe materialer til efteruddannelse.** Der er p.t. ingen institutioner, der producerer efteruddannelsesmaterialer til erhvervsaktive med læsevanskeligheder. Det er Notas mål at bidrage til at skabe en situation, hvor denne brugergruppe får dækket behovet for efteruddannelsesmaterialer.

3. Fra hylde til hjem

For at gøre formidlingen brugervenlig, effektiv og nedbringe omkostningerne skal der iværksættes en række initiativer, der kan realisere potentialer og fjerne barrierer for brugernes øgede anvendelse af selvbetjening.

Målet er, at Nota gradvist overgår til selvbetjening og online distribution for at frigøre ressourcer til at betjene de mange nye brugere.

Nota vil:

1. **Tilbyde døgnåben brugerselvbetjening.** Der er en begrænset åbnings-tid for personlig betjening i Biblioteket, mens det er muligt at bestille bøger døgnet rundt via netbiblioteket E17. Flere af Notas brugere er ikke på

nettet, men kan let betjene sig selv via telefon. Ved at benytte en interaktiv telefonløsning og SMS vil denne brugergruppe – ligesom de der er på nettet – også få mulighed for betjening døgnet rundt.

2. **Arbejde for online distribution af lydbøger.** Nota ønsker at udvikle systemer til online distribution af lydbøger for at kunne understøtte et stadigt stigende antal lydbogslånere. Fordelene ved systemer til online distribution er, at de vil være billigere i drift, lettere at skalere og vil kunne sikre hurtigere distribution. Derudover vil der kunne spares betydelige udgifter til porto. Nota vil udvikle systemer til online distribution i tre faser. Første fase vil basere sig på streaming via en online DAISY afspiller, som Nota er ved at udvikle i forbindelse med den digitale avislæsesal på E17. Anden fase vil bestå i udviklingen af et system, hvor brugeren downloader en lydbog, som brugeren herefter kan afspille på sin PC eller overføre til en mobil afspiller. Tredje fase vil implementere den online protokol, som en gruppe under DAISY-konsortiet er ved at udvikle. Denne protokol vil muliggøre online distribution direkte til dedikerede DAISY-afspillere og vil dermed udvide den potentielle brugergruppe til også at inkludere brugere, som ikke er PC-kyndige.

4. Nationale og internationale partnerskaber

Nota vil styrke nationale og internationale partnerskaber omkring rettigheds-spørgsmål, fællesindkøb, videndeling, internationalt udlånssamarbejde m.m.

Partnerskaber med erhvervsliv, brugergrupper, offentlige institutioner, folkebiblioteker og internationale samarbejdspartnere skal være en integreret del af Notas virke på alle relevante områder.

Målet er via partnerskaber at styrke adgangen til viden, materialer og services for såvel de nuværende som andre potentielle brugere nationalt og internationalt. Det er samtidig et mål, at alle materialer, der én gang er produceret for offentlige midler, efterfølgende stilles gratis til rådighed for relevante målgrupper og samles et centralt sted via E17.

Nota vil:

1. **Udvide sin rolle på biblioteksområdet.** Nota ønsker at udbygge samarbejdet med folkebibliotekerne. Målet er bredt at stille Notas lydbogssamling til rådighed for alle biblioteksbrugere i Danmark via folkebibliotekerne og på den måde etablere et nationalt lydbogsbibliotek. Såfremt der etableres et nationalt lydbogsbibliotek, vil der skulle forhandles en forretningsmodel på plads, der både tilgodeser rettighedshaveres naturlige krav på økonomisk kompensation og balanceres i forhold til bibliotekernes økonomiske råderum.
2. **Indgå ny samarbejdsaftale med Forlægger- og Forfatterforeningen.** En fornyelse af aftalen med Forlægger- og Forfatterforeningen er en forudsætning for, at Nota kan udvide sin brugerkreds. Den nuværende aftale giver mulighed for, at Nota maksimalt kan betjene 17.500 indmeldte brugere. Målet er at udvide antallet af indmeldte brugere fra 17.500 til et væsentligt højere antal for at imødekomme efterspørgslen. Desuden bliver det nødvendigt at få aftalt, hvordan man håndterer brugerantal, i det øjeblik man også vil sprede materialer over landegrænser.

3. **Arbejde for pligtaflevering af et ligebehandlingseksemplar fra danske udgivere.** Nota ønsker, at der ved førstkommande revision af pligtafleveringsloven indføres en bestemmelse om, at der altid skal afleveres et digitalt eksemplar af alle på dansk publicerede tekster til Nota. Ved benyttelse af talesyntese og automatiseret punktkonvertering vil alle borgere med syns- eller læsemæssig funktionsnedsættelse kunne få adgang til alle danske publikationer og derigennem være tæt på at opnå fuld informationsmæssig ligestilling på nationalt plan.
4. **Vil udbrede kendskab til FN's konvention på handicapområdet.** Som følge af FN-konventionen på handicapområdet skal handicappede have adgang til information på lige fod med andre borgere. Danmark forventes at ratificere konventionen i 2009. Nota vil i samarbejde med handicaporganisationer bidrage til at informere borgere, virksomheder og institutioner om, hvorledes konventionen inden for Notas opgavefelt kan overholdes for så vidt angår muligheder for tilegnelse af viden og information.
5. **Udvikling af standarder.** Nota ønsker at påvirke udviklingen og fremme anvendelsen af åbne standarder indenfor tilgængelighedsområdet. Nota vil konkret deltage i udviklingen af næste generation af DAISY standarden for digitale lydbøger, med det formål at få en standard, der understøtter mere fleksible distributionsmuligheder. Endvidere vil Nota forsøge at fremme udviklingen af software til understøttelse af DAISY standarden gennem deltagelse i open source udviklingsprojekter sammen med DAISY konsortiet og dets medlemmer. Nota deltager i flere projekter, der sigter mod at ensrette katalogiseringsstandarder, således at det bliver nemmere at udveksle materialer over landegrænser, og derved øge den samlede mængde af tilgængelige materialer, der stilles til rådighed for slutbrugeren. Aktuelt er der tale om et samarbejde mellem de nordiske blindebiblioteker samt deltagelse i projektet Global library i DAISY/IFLA regi.
6. **Stille central uddannelsesmaterialebase til rådighed for alle.** Studerende, der har læsevanskeligheder, og som er berettiget til at modtage SU, kan i SU-styrelsens regi få produceret studierelevante materialer. Blot stilles disse ikke bredt til rådighed. Nota ønsker at indgå et samarbejde med SU-styrelsen med det formål, at SU-styrelsens materialer stilles frit til rådighed for alle personer omfattet af § 17 i ophavsretsloven.

5. Ny teknologi og procesoptimering

Nota vil effektivt anvende de nye teknologiske muligheder for at sikre brugerne en høj kvalitet i ydelser og produkter. Processer og produktion skal optimeres for at anvende ressourcerne effektivt.

Målet er via nye teknologier og procesoptimering at nedbringe produktionsomkostningerne samt fortsat at kunne tilbyde brugerne produkter af høj faglig og teknologisk kvalitet. Nota vil efter bedst og billigst-princippet vurdere potentialerne for at outsource relevante opgaver.

Nota vil:

1. **Optimere processer og systemer.** Notas systemer til digital produktion, formidling og distribution af materialer indeholder en række identificerede uhensigtsmæssigheder, ligesom mange arbejdsgange er unødigt res-

sourcekrævende og delvist udokumenterede. Nota vil arbejde målrettet med effektivisering og omlægning af arbejdsgange, ligesom en øget dokumentation af arbejdsgange vil gøre organisationen mindre sårbar over for personaleudskiftning. Med baggrund i en analyse af Notas systemer og arbejdsgange udarbejdes en plan for optimering af processer og systemer.

2. **Udvikle og anvende talesyntese.** Den nuværende talesyntese har en række mangler. For at Nota kan udvide sin materialesamling markant og prisbilligt, forudsætter det talesyntese af høj kvalitet. Der skal enten foretages tilretninger af den eksisterende talesyntese eller udvikles en ny i samarbejde med andre aktører.
3. **Source opgaver.** Nota tager udgangspunkt i princippet om bedst og billigst. Nota vil derfor afdække hvilke udliciteringsegne områder, der eksisterer. I den forbindelse vil Nota formulere en kvalitetspolitik, som kan danne baggrund for konkurrenceudsættelse af de opgaver, hvor der er eller kan skabes et kommercielt marked. I den forbindelse vil Nota trække på erfaringerne fra andre lande og lignende organisationer.
4. **Automatisere punktproduktionen.** Nota vil implementere en automatisering af punktproduktionen. Det betyder, at den årlige produktion af værker, der udkommer i punktudgave, vil kunne fordobles, og at samlingen kan blive større og bredere samtidig med at kvaliteten kan forbedres, og der opnås mulighed for individualisering af produktionen.

Revideret 25. marts 2009/NBW